Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Гуманітарно-економічний факультет
Кафедра економіки та фінансів

Затверджено
Вченою радою БДПУ
Протокол № 9
«29» березня 2018 р.
Голова вченої ради, ректор

_____ І.Т.Богданов

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з дисципліни
«Комплексний іспит за фахом підготовки»

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 051 Економіка

Бердянськ – 2018

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка 4
2. Зміст програми 5
3. Критерії оцінювання 22
4. Список рекомендованної літератури……24

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета комплексного іспиту за фахом підготовки для вступу на здобуття освітнього ступеня магістр: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання за освітнім ступенем бакалавра, магістра та освітньо-кваліфікаціним рівнем спеціаліста з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за ступенем магістр спеціальності 051 Економіка в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Форма фахового випробування - тестування

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять та інших форм творчої роботи).

Приклад тестового завдання

1. *Фінансові відносини охоплюють:* 1) сферу матеріального виробництва; 2) невиробничу сферу; 3) як виробничу, так і невиробничу сфери. 4) варіанти відповіді 1), 2) і 3) правильні
87. Визначте рівноважну ціну і рівноважний обсяг продажу, якщо функція попиту на даний товар 5) QП = 10 – Ц QПР = – 5 + 2Ц, де QП, QПР – відповідно обсяг попиту і пропозиції в тис. шт. за рік, Ц – ціна, грн.

Перелік дисциплін, що виносяться на комплексний іспит за фахом підготовки:

- Фінансовий менеджмент,
- Сучасні економічні теорії,
- Управління проектами інформатизації,
- Моделювання системних характеристик в економіці,
- Математичні моделі трансформаційної економіки.

Вимоги до відповіді вступника

Під час тестування вступник повинен показати:

а) чітке знання означень, економічних понять, термінів, формулювань правил, передбачених програмою;

б) вміння точно і стисло висловити думку в усній і письмовій формі, використовувати відповідну символіку;

в) наявність вмінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати поняття, методи і факти при розв'язування практичних задач і вправ.

2. Зміст програми

РОЗДІЛ 2.1. " ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ"

Основи фінансового менеджменту

Сутність фінансового менеджменту. Умови, необхідні для функціонування фінансового менеджменту. Фінансовий менеджмент як елемент системи управління підприємством.

Необхідність і значення фінансового менеджменту. Цілі і задачі, стратегія і тактика фінансового менеджменту. Поєднання стратегії і тактики фінансового менеджменту. Врахування інфляційних процесів у тактиці фінансового менеджменту. Методи і прийоми фінансового менеджменту.

Функції і принципи фінансового менеджменту. Об'єкти фінансового управління. Базові показники, що використовуються у фінансовому менеджменту. Інформаційне забезпечення та його використання у фінансовому менеджменті. Ефективність інформації. Фінансова звітність як основне джерело інформації.

Організація фінансового менеджменту. Особливості організації фінансового менеджменту залежно від форми організації бізнесу і сфери діяльності.

Вартість грошей у часі

Необхідність і значення визначення вартості грошей у часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Вплив інфляції на зміну вартості грошей. Ризик і його вплив на зміну вартості грошей.

Майбутня вартість грошей та її сутність. Розрахунок майбутньої вартості грошей. Розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів. Нарахування складних процентів. Таблиці для визначення процентного фактора при розрахунках майбутньої вартості грошей.

Теперішня вартість грошей і її сутність. Розрахунок теперішньої вартості грошей. Розрахунок теперішньої вартості ануїтетів. Теперішня вартість і ставки дисконту. Теперішня вартість різних грошових потоків. Теперішня вартість довічної ренти. Таблиці для визначення процентного фактора при розрахунках теперішньої вартості грошей.

Управління прибутком

Зміст і задачі управління прибутком. Системний підхід до управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком.

Управління прибутком від різних видів фінансово-господарської діяльності. Фактори, що впливають на формування прибутку від реалізації продукції. Управління формування собівартості. Управління затратами на оплату праці. Варіанти розрахунку прибутку. Ризик отримання прибутку. Гранична виручка і граничні витрати. Поріг рентабельності.

Розробка цінової політики та її оптимізація на підприємстві. Вплив інфляції на прибуток. Використання форвардних, ф'ючерсних контрактів, опціонів і її вплив

на формування прибутку.

Політика максимізації прибутку підприємств. Операційний ліверідж.

Сутність і задачі управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл балансового прибутку. Вплив на розподіл прибутку системи оподаткування підприємств. Податковий менеджмент суб'єктів господарювання.

Управління розподілом і використанням чистого прибутку. Аналіз розподілу і використання прибутку. Політика розвитку підприємства при використанні прибутку. Дивідендна політика. Капіталізація доходів працівників підприємств як засіб підвищення ефективності управління прибутком.

Вартість і структура капіталу

Сутність капіталу підприємства. Показники, що характеризують стан капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на загальний розмір капіталу. Власний капітал і його формування. Статутний фонд. Резервні та страхові фонди. Амортизаційні відрахування. Нерозподілений прибуток.

Позичковий капітал. Довгострокові фінансові зобов'язання. Короткострокові фінансові зобов'язання.

Залучений капітал. Кредиторська заборгованість.

Вартість капіталу. Вартість капіталу як міра прибутковості. Норма капіталу. Базова концепція визначення вартості капіталу. Фінансовий ризик. Вартість власного капіталу. Вартість акціонерного капіталу. Оцінка позик. Оцінка загальної вартості капіталу. Інфляція та ринкова вартість капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Фінансовий леверидж. Ефект фінансового левериджу.

Структура капіталу. Теорія структури капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Оптимізація фінансової структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства..

Управління оборотним капіталом

Сутність оборотного капіталу і його роль у забезпеченні підприємницької діяльності. Зміст і задачі управління оборотним капіталом. Забезпечення збалансованості матеріальних фінансових ресурсів.

Принципи визначення потреби в оборотному капіталі господарюючого суб'єкта. Оцінка оборотного капіталу.

Управління розміщенням оборотного капіталу. Ліквідність поточних активів. Управління виробничо-матеріальними запасами. Дебіторська заборгованість. Способи управління дебіторською заборгованістю. Управління грошовими коштами та короткостроковими фінансовими вкладеннями.

Управління джерелами формування оборотного капіталу. Власний оборотний капітал і джерела його формування. Визначення обсягу власного оборотного капіталу підприємства. Фактори, що впливають на його обсяг. Політика підприємства відносно формування власного оборотного капіталу.

Використання позичок коштів для формування оборотного капіталу. Фінансовий кредит як основне джерело формування позичкових коштів. Політика залучення фінансових кредитів. Кредитоспроможність суб'єктів господарювання.

Використання залучених коштів. Формування кредиторської заборгованості.

Оптимізація структури джерел формування оборотного капіталу суб'єктів господарювання з урахування форми власності й сфери діяльності.

Управління інвестиційною діяльністю підприємства

Сутність і значення інвестиційної діяльності підприємства. Форми інвестиційної діяльності. Інвестиції у виробничі фонди. Прямі й портфельні інвестиції. Інвестиції в оборотний капітал. Інноваційна форма інвестицій. Мотивація інвестиційної діяльності.

Управління реальними інвестиціями – капіталовкладеннями. Відтворювальна і технологічна структура капітальних вкладень. Розробка й методи оцінки інвестиційних проектів. Критерії відбору. Загальна оцінка інвестиційної привабливості. Ризик в інвестиційній діяльності. Концепція ризику. Класифікація інвестиційних ризиків. Вимір ступеня ризику. Управління зниженням ризиків.

Управління джерелами фінансування капітальних вкладень. Амортизаційна політика підприємства. Прискорена амортизація. Інструменти довготермінового фінансування. Акціонерний капітал. Облігації. Визначення оптимальної структури джерел фінансування капіталовкладень. Прогнозування джерел.

Фінансова інвестиційна діяльність підприємства. Вкладення коштів у цінні папери. Розміщення коштів на депозитних рахунках. Інвестиційний портфель. Принципи формування інвестиційного портфеля. Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Ризикові інвестиції (венчурний капітал).

Аналіз фінансових звітів

Сутність і задачі аналізу фінансових звітів. Види і зміст фінансових звітів. Використання бухгалтерського балансу в управлінні фінансами підприємства. Методичні основи оцінки бухгалтерського балансу.

Аналіз фінансового стану в управлінні фінансами підприємства. Методи пошуку резервів поліпшення фінансового стану підприємства. Аналіз майна та капіталу підприємства. Оцінка та управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. Шляхи їх підвищення.

Управління рентабельністю підприємства та його вплив на конкурентоспроможність. Оцінка і управління фінансовою стійкістю підприємства. Оцінка і шляхи підвищення ринкової активності суб'єктів господарювання.

Рейтингова оцінка підприємства і шляхи її вдосконалення на сонові фінансової звітності.

Фінансове прогнозування і планування

Потреба в зовнішніх джерелах фінансування оборотних засобів. Види стратегії фінансування оборотних засобів. Джерела короткострокового фінансування. Кредиторська заборгованість за товари, роботу та послуги. Банківське кредитування та забезпеченість короткострокових кредитів.

Сутність і взаємозв'язок фінансового прогнозування і планування. Фінансове прогнозування і планування як важлива умова прийняття управлінських рішень.

Цілі й задачі фінансового прогнозування. Прогнозування фінансових

результатів. Розрахунок і аналіз ресурсів, необхідних для реалізації цілей фінансового прогнозування.

Методи фінансового прогнозування. Прогнозування показників балансового звіту.

Фінансовий план (баланс доходів і затрат) підприємства – основа управління фінансовими ресурсами підприємства. Управління виконанням фінансового плану.

Оперативне планування надходжень і використання грошових коштів підприємства. Управління вхідними грошовими потоками. Управління вихідними грошовими потоками. Оперативне регулювання поточних надходжень і витрат грошових коштів. Методи управління грошовими коштами. Управління цінними паперами.

Банкрутство та управління фінансовою санацією підприємства

Поняття і фінансова оцінка банкрутства. Методи прогнозування банкрутства підприємства. Система попереднього регулювання на загрозу банкрутства і комплекс попереджувальних заходів. Фінансові наслідки банкрутства підприємства. Організаційне та фінансове забезпечення ліквідаційних процедур.

Сутність і задачі управління фінансовою санацією підприємства. Вибір ефективних форм фінансової санації. Санаційний контроліг. Внутрішній механізм фінансової стабілізації. Управління залученням зовнішніх фінансових джерел. Держава як санатор підприємства. Організаційно-фінансове забезпечення реструктуризації підприємства.

Реорганізація корпорацій: злиття, подрібнення, придбання

Причини злиття, типи злиття. Ворожі та дружелюбні злиття. Аналіз злиття компанії. Роль інвестиційних банкірів. Корпоративні альянси. Холдингові компанії.

Особливості фінансового менеджменту в транснаціональних корпораціях. Обмінні курси валют. Міжнародна грошова система. Торгівля іноземною валютою. Інфляція, процентні ставки і валютні курси. Міжнародні ринки грошей і капіталу. Міжнародна структура капіталу. Міжнародні аспекти управління оборотним капіталом.

Управління пенсійним забезпеченням

Типи пенсійних програм. Участь працівників в акціонерній власності та інші форми допомоги. Баланс пенсійної програми: оцінка активів та забов’язань пенсійної програми. Управління пенсійним фондом, оцінка ефективності його роботи.

РОЗДІЛ 2.2. „СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІИ ТЕОРІЇ”

Криза кейнсианства 1970-х рр. Причини і форми прояву

Загальне погіршення економічної кон'юнктури в розвинених країнах Заходу. «Неблагополучні сімдесяті» на тлі «срібних п'ятдесятих» і «золотих шестидесятих». Глибокі спади 1973-1975 рр. і 1980-1982 рр. Дискредитація «стратегічного запасу» неокейнсианськой теорії - концепцій економічної динаміки, циклу і антициклічного регулювання.

«Тактичний запас» неокейнсианства, зв'язаний з використанням «кривій Філіпса». Історія отримання кривої. Її модифікація в працях Р.Солоу і П. Самуельсона. Використання кривої Філіпса в економічній політиці 60-х р.р., метод ковзання по кривій і «нащупування» оптимальної точки. Стагфляція 1970-х р. і відмова колишніх механізмів соціальній оптимізації.

Невдачі кейнсианськой доктрини «дефіцитного фінансування». Дж.М.Кейнс і його послідовники про роль бюджетного дефіциту в стимулюванні економіки. Регульована («повзуча») інфляція як додатковий генератор ефективного попиту. Інфляційні процеси 1970-х років. Переростання «повзучої» інфляції в ту, що «галопує». Вихід інфляції з під контролю. Монетаристська критика «інфляційного накачування» ринку. Реальні приводи «монетаристської контрреволюції».

Структурні кризи світового господарства 1970-х рр. Нафтові шоки 1973-1974 р.р. і 1979-1980 р.р., розгортання енергетичної і сировинної кризи. Світова продовольча криза. Явища екологічної кризи в розвинених країнах Заходу. Нездатність кейнсианства запропонувати переконливу інтерпретацію світових структурних криз. Кейнсианство як «економічна теорія попиту». Передумова постійності чинників, лежачих на стороні пропозиції. Антикейнсианская критика теорії «без пропозиції» і «без виробництва».

Світова валютний-фінансова криза кінця 1960-х - початки 1970-х рр. як додатковий чинник дискредитації кейнсианства. Зв'язок Бреттонвудськой системи міжнародних розрахунків з кейнсианськой теорією. Крах Бреттонвудськой системи (1971 р.). Ямайські угоди (1976 р.). Їх теоретична основа.

Основні чинники дискредитації кейнсианства. Загальний ефект їх дії на престиж і статус кейнсианськой теорії (ефект «відторгаючої синергиі»). Втрата кейнсианством провідних позицій в світовій економічній теорії. Пошуки нових доктрин і нових пророків.

Загальна характеристика неоконсерватизма. Рейганоміка і тетчерізм

Загальне поняття неоконсерватизма. Неоконсерватори про причини кризових явищ 70-х років. Курс на відновлення старих цінностей в нових умовах. Неоконсервативна програма у сфері сімейних відносин, у сфері виховання (проблеми релігії, моралі, «нового патріотизму» і т.д.).

Неоконсерватизм і економіка. Американські консерватори про відновлення духу піонерів Заходу. Сенс гасла «економічної свободи». Орієнтація на вільний ринок і приватну власність, необтяжених державним регулюванням. Неоконсервативна критика «Нового курсу» Ф.Рузвельта і подальших програм кейнсианської орієнтації. Концепції «глобальної шкоди» від «великого уряду». Високі податки і соціальні програми як чинники підриву матеріального стимулювання (проблема «батога і пряника» в неоконсервативному викладі).

Реальні причини «неоконсервативної хвилі» і перемоги неоконсервативної економічної ідеології. Науково-технічна революція. Необхідність децентралізації управління на макрорівні, посилення ринкових важелів і стимулів. Практика соціальної допомоги і проблема соціального паразитизму нижчих шарів.

Тетчерізм і рейганоміка - основні форми неоконсервативної економічної політики. Курс на приватизацію британського державного сектора. Ліберальна

податкова реформа у Великобританії і США. Обмеження соціальних витрат. Загальні підсумки «неоконсервативної хвилі» в 1980-і роки. Зв'язок неоконсервативної ідеології з неокласичним перебігом західної економічної теорії. Новітні школи неокласики (монетаризм, економічна теорія пропозиції, нова класична теорія).

Американський монетаризм

Монетаризм як школа консервативної економічної теорії і економічної політики. Мілтон Фрідмен - головний теоретик монетаризму. Творча біографія М.Фридмена. Ідейний вплив А. Бернса, Ф. Найта, Р. Саймонса, У. Мітчелла, З. Коваля. Провідні співробітники М. Фридмена - А. Шварц, Д. Мейзельман, Р. Фрідмен. Інші крупні представники монетаризму - До. Бруннер, А. Мельцер, Ф. Кейген, Д. Лейдлер.

Проблема «історичних витоків» монетаризму. М. Фридмен про «усну традицію» монетаризму в школі Чикаго 1920-30-х рр. Історичні дослідження Д.Патинкина і розвінчання концепції міжвійськового етапу монетарної доктрини. Монетаризм як породження «неокласичного ренесансу» 1950-х рр.

Основні етапи генезису і еволюції монетаристського напрямку в працях М. Фрідмена.

Етап формування передумов монетарної теорії (до. 1940-х - поч. 1950-х рр.) Перші спроби розробити ліберальний варіант макроекономічної політики. Імпліцитна передумова внутрішньої стійкості ринкової системи і згубності державного активізму. Робота М. Фридмена «Методологія позитивної економічної науки» (1953 р.). Проблема емпіричної перевірки передумов теорії, істинності самої теорії і її прогнозів. Принцип фальсифікації К. Поппера в додатку до економічних досліджень.

Початковий етап генезису монетаристської доктрини (II половини 1950-х рр.). 1956 рік - народження основної гіпотези монетаризму. Публікація колективної праці «Дослідження в області кількісної теорії грошей» (1956 р.). М. Фридмен про стійкість функції попиту на гроші. Близькість кембріджському варіанту рівняння обміну. Аргументи функції грошового попиту. Еволюція переконань М. Фридмена з даного питання.

Робота М. Фридмена «Теорія споживчої функції» (1957 р.). Категорії поточного і перманентного доходу. Виділення ролі перманентного доходу в динаміці споживання - головний внесок М. Фридмена у вирішення проблеми. Прихована полеміка з кейнсианством. Вчення М. Фридмена про відносну постійність споживчих витрат як чинник стабільності ринкової економіки.

Завершуючий етап генезису монетаризму (перша половина 1960-х років). Основні публікації даного етапу. 1963 рік - вирішальна дата у формуванні монетарної концепції циклу і національного доходу. Робота М. Фридмена і Д.Мейзельмана «Відносна стабільність швидкості звернення грошей і мультиплікатор інвестицій в Сполучених Штатах, 1897-1958 рр.». Пряма полеміка з кейнсианством і загальним висновком про тісну кореляцію споживчих витрат з грошовою масою. Стаття М.Фридмена і А. Шварц «Гроші і ділові цикли». Розвиток ідеї про вирішальний вплив грошової маси на господарську кон'юнктуру. Концепція ролі грошей в «глибоких» і «слабких» циклах.

Третя робота 1963 року - сумісна книга М. Фридмена і А. Шварц «Монетарна історія Сполучених Штатів. 1867-1960 рр.». Головна теоретична праця монетаризму. Фактологічна основа книги. «Дев'ять історичних епізодів». Проблема вибору грошового агригата. Вчення про екзогенний характер пропозиції грошей. Монетаристська інтерпретація причин Великої депресії 1929-1933 рр. Висновок про «вікове уповільнення» швидкості звернення грошей і про її відносну стабільність. Концепція «тимчасових лагов» між вживанням заходів господарської політики і реальним ефектом цих заходів. Підтвердження «лідируючої ролі грошей» в коливаннях економічних циклів. Проблеми «запізнювання» реального циклу порівняно з грошовим.

У відповідь критика кейнсианцями економічної доктрини монетаризму. Реакція М. Фридмена на цю критику.

Етап зрілого монетаризму. Розвиток монетаристського учення в другій половині 1960-х - початку 1970-х рр. Вчення М. Фридмена про «природний рівень безробіття». Основні характеристики поняття. Участь М. Фридмена в дискусії з приводу стагфляції і кривої Філіпса. Концепція «адаптивних очікувань». Висновок про довгострокову звиродніліcть кривої Філіпса у вертикальну пряму. «Монетаристська теорія номінального доходу» (1971 р.). Уточнення «передавального механізму» дії грошей на економічну кон'юнктуру.

Розробка М. Фридменом теоретичних основ монетаристської економічної політики. Фундаментальна роль грошей і «правило Х-відсотка». Учення про «тимчасові лагах» і критику кейнсианськой концепції «точного підстроювання під цикл». Монетаристська інтерпретація інфляції як чисто грошового явища. Стабільні гроші і економічне зростання як довгострокова мета монетаристськойї політики.

Пізні роботи М. Фридмена (етап 1980-1990-х рр.) Участь в дискусіях про світове господарство. М. Фридмен як критик політики МВФ. Фрідменістській варіант шокової терапії для країн, що розвиваються. М. Фридмен про шляхи російської економічної реформи. Історико-економічні концепції М.Фридмена. Стаття про Дж.М.Кейнсе (1997). Спроби виробити новий монетарно-кейнсианский синтез.

Розвиток монетаризму в працях інших представників школи. Економетричні дослідження на базі Сент-луїсськой моделі. Модель Бруннера-Мельцера і облік структурних зрушень на ринку позикового капіталу. Особливості монетаристського підходу в працях Д. Лейдлера. Ускладнення концепцій «передавального механізму» (механізму трансмісії) і природного рівня безробіття. Грошовий градуалізм - курс на поступове зниження темпів зростання грошової маси.

Глобальний монетаризм. Дослідження Г.Джонсона і Р.Манделла. Монетарний підхід до платіжного балансу. Гроші як визначальний чинник зовнішньоекономічних зрушень.

Економічна теорія пропозиції.

Антикейнсианская спрямованість школи. Критика односторонньої стратегії «маніпулювання попитом». Ведучі сеплайсайдери (А. Лаффер, М. Фелдстайн, Дж. Ванниски). Гетерогенність школи, його родові ознаки. Методологія

сеплайсайдеров. Синтез методологічних концепцій неоавстрійців і монетаристів. Використання концепції Ф.Хайека про ринок як якнайкраще джерело інформації. Опора на концепцію «чистих ринків». Трактування державного активізму і профспілкової боротьби як чинників «забруднення ринків». Запозичення учення М. Фридмена про стратегічні цілі економічної політики при мінімальному державному втручанні.

Оригінальні риси методології сеплайсайдеров. Перенесення центру аналізу з сфери звернення в сферу виробництва. Стимулювання ефективної пропозиції чинників як головна проблема школи.

Економічна теорія пропозиції про проблеми безробіття, інфляції, економічного зростання. Використання фрідменовськой версії «природної норми» безробіття. М.Фелдстайн про державну систему соціального забезпечення як вирішальний чинник збільшення безробіття зверху «природного рівня». Неоконсервативна програма боротьби з безробіттям.

Підтримка монетаристської концепції інфляції. Сееплайсайдери про взаємозв'язок інфляційних процесів і підриву механізму особистих заощаджень. Інфляційні обмеження на шляху науково-технічного прогресу.

Бюджетні дефіцити як головний чинник гальмування економічного зростання. Посилання на «ефект витіснення» приватного попиту на кредитні ресурси державним попитом. Заклики сеплайсайдеров покінчити з кейнсианськой боязню заощаджень, скоротити соціальні витрати держави, усунути бюджетний дефіцит.

Проект ліберальної податкової реформи як головний внесок сеплайсайдеров в неоконсервативну програму. Курс на зменшення. граничних ставок прибуткового податку. Пільги до податків на доходи від нових інвестицій. Загальне скорочення податкового преса - вирішальна міра по «звільненню ринкової економіки».

Ефект Лаффера - теоретичне обгрунтування лібералізації податкової системи. Основні параметри «кривої дзвону» (кривій Лаффера). Обгрунтування нульових доходів бюджету при стовідсотковому оподаткуванні. Концепція «забороненої зони». Ефект від зниження середньої ставки оподаткування в короткій і тривалій перспективі. Проблема форми «кривої Лаффера» і розташування «забороненої зони» в різних країнах світу.

Нова класична теорія (школа «раціональних очікувань»)

Генезис нової класичної теорії. Народження гіпотези раціональних очікувань в працях Дж. Мута (1961 р.). Дж. Мут про «жорстку» і «м'яку» форму гіпотези. Лідери нових класиків - Р. Лукас, Э.Прескотт, Т.Сарджент, Н. Уоллес, Би. Маккалум, Л. Рэппинг і ін. Корінна відмінність нової класичної теорії від монетаризму. Т. Сарджент і теорема нейтральності грошової політики.

Загальні передумови нової класичної теорії. Опора на модель загальної ринкової рівноваги Л. Вальраса. Динамізация вальрасовського підходу до ринкової рівноваги. Проблема єдності мікро- і макротеорії в рівноважній інтерпретації.

Використання ідеї раціональних очікувань в період 1970-90-х рр. Робота Р. Лукаса і Э. Прескотта «Інвестування в умовах невизначеності». (1971 р.). Статті Р. Лукаса і Л. Рэппинга про рівноважну модель ринку праці, моделювання наслідків грошової політики. Т.Сарджент і Н.Уоллес як критики кейнсианськой теорії. Рівноважний підхід нових класиків в дослідженні безробіття, інфляції, циклу і т.д.

Участь лідерів нової класичної школи в дискусіях навколо кривій Філіпса. Спростування кейнсианського вчення про «грошову ілюзію» учасників ринку. Критика концепції «адаптивних очікувань» М.Фридмена. Раціональні очікування індивідів і звироднілість кривої Філіпса у вертикальну пряму - як в довгостроковому, так і в короткостроковому аспекті.

Рівноважний підхід до проблеми ділового циклу. Концепція раціональних очікувань в умовах недосконалої інформації. Використання Р. Лукасом «острівній моделі» Э. Фелпса. Інтерпретація зростання цін на локальному ринку.

Концепція реального бізнес-цикла. Облік раціональними індивідами зрушень в реальному секторі економіки (науково-технічний, організаційний прогрес, зростання державних витрат і т.д.).

Загальна еволюція школи раціональних очікувань. Перехід від «жорстких» форм рівноважного підходу до «м'якших» форм.

Неоінституціоналізм

Загальні передумови виникнення неоінституціоналізма. Незадоволеність традиційною економічною теорією. Теоретичні попередники неоінституціоналізма. Відмінності від «старого» інституціоналізма (інституціоналізма «вебленовськой традиції»).

Генезис нової інституційної теорії. Стаття Р. Коуза «Природа фірми» (1937 р.) - початок нової парадигми економічного аналізу. Лідери неоінституціоналізма в США (Р. Коуз, Д. Норт, Г. Беккер, Р. Познер, О. Уильямсон, А. Алчиан, Г. Демсец, С. Чен і ін.) Процес інтернаціоналізації інституційних досліджень.

Методологія неоінституціоналізма. Нове прочитання принципів атомізму і індивідуалізму. Єдність і відмінності неокласичної і неоінституціональної концепцій. Застосування маржіналістського інструментарію (співвідношення граничних витрат і вигод) до самих різних видів людської діяльності. Концепція «економічного імперіалізму» Г. Беккера. «Економічний підхід» до людської поведінки на прикладі расової дискримінації, сфери освіти, ведення домашнього господарства, злочинності, «шлюбного ринку», планування сім'ї, політичних відносин, має рацію і т.д. Застосування концепції методологічного індивідуалізму до внутрішньої структури економічних організацій. Мікромікроекономіка.

Нові категорії, введені неоінституціоналізмом в економічну науку. Дослідження Р. Коузом інституційного середовища виробництва. Поняття трансакционних витрат. Їх класифікація. Витрати опортуністичної поведінки. Основні форми опортуністичної поведінки (по О. Уїльямсону). Кількісні оцінки трансакционних витрат в сучасному світі.

Поняття «Прав власності». А. Алчиан, Г. Демсец про природу даного явища. Концепція «пучка має» рацію як об'єктів господарських операцій.

Введення в економічну теорію обмежень, пов'язаних з інституційною структурою суспільства. Фундаментальна стаття Р. Коуза «Проблема соціальних витрат» (1960 р.). Полеміка Р. Коуза з А. Пигу з проблем зовнішніх ефектів (екстерналій). Теорема Коуза. Хід доказу і основні висновки. Інтерпретація економічного сенсу теореми. Застосування до світу з нульовими і позитивними трансакционнимі витратами.

Теорія економічних організацій. Початковий внесок Р. Коуза. Робота А. Алчиана і Г. Демсеца «Виробництво, інформаційні витрати і економічна організація» (1972 р.). Трактування фірми як «мережі контрактів». «Пучок має» рацію усередині індивідуальної приватнопідприємницької фірми. Зрушення в розподілі прав власності усередині акціонерного суспільства. Нова проблема «контролю за контролером» (менеджером) і її рішення. Особливості розподілу має рацію усередині державних і самоуправлінських фірм. Найважливіші висновки теоретиків трансакционного підходу.

Економіка має рацію (Р. Коуз, Р. Познер). Концептуальний каркас економіки має рацію. «Теорема Познера»: рішення правових, судових органів і критерії економічної ефективності. Рішення питання про суб'єкта має рацію. Класифікація способів захисту має рацію (Г. Калабрези, Э. Меламед).

Нова економічна історія як частина сучасного неоінституціоналізма. Підхід до історії господарства з погляду еволюції прав власності і інституційної структури. Дослідження Д. Норта.

Д.Норт про природу економічних революцій. «Неолітична революція» (X-VIII вв. до н.е.), перехід від необмеженої до виняткової форми загальної власності. «Друга економічна революція» (сірий. XIX століття н.е.) і постійне застосування знань у виробництві. Д.Норт про підготовку «другої економічної революції» з боку ефективного захисту прав приватних власників, включаючи права інтелектуальної власності. Зростання трансакционних витрат як чинник посилення державного втручання в економіку.

Теорія еволюції інститутів, прав власності і трансакционних витрат - ключ до порівняльного аналізу економічної історії Англії і Іспанії (XV-XVIII вв.). Д. Норт про контраст шляхів інституційної еволюції в англійських і іспанських колоніях, а потім в США і Латинській Америці.

Сучасна критика неоінституціоналізма, проблема сильних і слабких сторін нової інституційної теорії.

Теорія суспільного вибору (Школа Вірджинії).

Історія формування школи Вірджинії. Роль Дж. Бьюкенена (творча біографія, основні публікації). Його провідні співробітники. Дж. Бьюкенен про видатне значення досліджень К. Викселля у формуванні методології школи Вірджинії. Концепції методологічного індивідуалізму, «економічної людини» і «політики як обміну». Предмет школи Вірджинії - аналіз політичного механізму ухвалення найважливіших господарських рішень.

Теорія суспільного вибору в умовах прямої демократії. Модель «медіанної людини» і відступ від принципу оптимальності.

Режим представницької демократії і модифікація механізму господарських рішень. Феномен «раціонального невідання», практика лобізму, явища логроллінга і «бочонка з салом».

Поняття «Бюрократичної ренти» - центральна категорія теорії суспільного вибору (конституційній політичній економії). Різні типи політиків. Гонитва за «політичним доходом». «Система дверей, що обертаються». Загальне виведення школи Вірджинії про провали держави замість провалів ринку.

Концепція загрози Держави-Левіафана і програма конституційної реформи. Обмеження державного втручання в економіку. Сенс вимог «м'якої інфраструктури». Учення Дж. Бьюкенена про закон як суспільне і капітальне благо. Довгострокова програма «Соціального порядку» без централізованого управління. Перспектива «вільних відносин між вільними людьми» як норма «впорядкованої анархії».

Теорія суспільного вибору і історична практика.

Загальні підсумки розвитку економічної теорії Заходу в XX столітті (на прикладі статті У. Баумоля).

Загальна проблематика статті У. Баумоля «Чого не знав Альфред Маршалл: внесок XX сторіччя в економічну теорію». У. Баумоль про «традиційних фігурантів» теорії цінності, теорію ігор, загальної ринкової рівноваги, макроекономічних теорій зростання. Теза про другорядний характер досліджень провідних розробників абстрактної теорії і про першочергове значення емпіричних і прикладних наукових розробок. Суперечності в критеріях академічної значущості і господарської практики. Інерційність економічної освіти і монополізм певних груп наукового співтовариства - головні причини неуваги до результатів досліджень, важливих для практики.

У. Баумоль про головні досягнення у сфері економетріки і прикладної економіки. Переворот в зборі і методах аналізу статистичного матеріалу (Коваль, Саммерс, Хестон, Крейвіс, Меддісон). Виникнення нової галузі науки - економетріки (Тінберген, Фріш, Тейл, Чоу, Кванд, Голдфелд, Макфадден і ін.). Модель «витрати-випуск» В.Леонтьева як універсальний засіб рішення прикладних задач. Відкриття Ф. Рамсеем правила ціноутворення у фірми, контролюючої ринок. Формула Р. Виллига для ціни виробничих ресурсів, що знаходяться в монопольній власності. Робота Ф. Блэка і М. Скоулза по реальних опціонах (формуванню теорії оптимального портфеля цінних паперів). Потрійний союз економічної теорії, емпіричного аналізу і прикладних досліджень - головне досягнення західної економічної думки в XX столітті.

Перспективи розвитку економічної науки в наступному сторіччі. Збільшена потреба в реалістичній теорії динамічної економіки, теорії інновацій.

Розділ 2.3. „УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ”

Основи теорії і практики комп'ютерних технологій управління проектами.

Предмет, цілі і завдання курсу. Теоретичні основи розробки комп'ютерних технологій управління проектами. Поняття моделі проекту. Реляційна алгебра і динамічне програмування - формалізми для уявлення даних про процес виконання проекту.

Закон необхідної різноманітності і його застосування при розробці комп'ютерних технологій управління проектами.

Інформатизація завдань, що вирішуються в процесі управління проектами на фазах планування, моніторингу і аналізу.

Огляд міжнародного історичного досвіду розвитку методів управління

проектами.

Інформаційні ресурси з проблеми використання і впровадження комп'ютерних технологій управління проектами.

Критерії ефективності і якості управління проектами в умовах застосування комп'ютерних технологій

Поняття ефективності управління проектами. Вплив комп'ютерних технологій на ефективність управління проектами. Межі застосовності інформаційних технологій.

Засоби досягнення мети управління проектами: інформаційна модель проекту, план, система сповіщення, моніторингу і контролю. Чинники, що приймаються до уваги при управлінні проектом. Передбачення і аналіз ризиків. Оцінка засобів досягнення мети управління проектами з погляду можливостей автоматизації.

Обгрунтування критеріїв якості управління проектами за допомогою дедуктивного методу на основі системи цілей управління проектами.

Критерії якості управління проектами: завантаженість ресурсів, відхилення від плану, дотримання кошторису, відносини в трудовому колективі.

Оцінка варіантів реалізації і використання комп'ютерних технологій управління проектами.

Технологія PERT

Динамічне програмування – теоретична основа розробки інформаційних моделей проекту. Метод критичного шляху (CPM) і його додаток до проблеми управління проектами.

Технологія управління проектами PERT, її особливості в порівнянні з CPM. Види проектів, що вимагають застосування технології PERT для управління ними.

Передумови реалізації технології PERT. Організаційні і технічні умови використання технології PERT.

Технологія EPM - розвиток технології PERT у напрямі розширення круга вирішуваних організаційно-управлінських задач. Організаційні і технологічні умови застосування EPM.

Джерела інформації для ухвалення рішень по управлінню проектами.

Ідентифікація робіт і ресурсів. Обгрунтування тривалості робіт і потреби в ресурсах.

Зв'язки між роботами. Групи робіт і ресурсів.

Джерела даних: досвід виконання аналогічних проектів, досвід інших організацій, технологічні карти, нормування робіт, імітаційне моделювання технологічних процесів, експертна оцінка. Переваги і недоліки різних джерел, практичні рекомендації по їх вибору.

Інформаційна модель проекту і її програмна підтримка.

Основні структури даних інформаційної моделі проекту: таблиця робіт, таблиця ресурсів, календар.

Методи логічного контролю коректності введення даних.

Представлення інформаційної моделі проекту у формі діаграми PERT.

Огляд основних програмних засобів, що підтримують технологію PERT. TimeLine, OpenPlan, Microsoft Office Project, Spider Project.

Підтримка ERP в Microsoft Office Project Professional і Microsoft Office Project Server. Реалізація технології PERT на платформі 1С в програмному продукті 1С-Рарус. Метод CPM в програмі Project Expert.

Технологічні рішення по контролю над ризиками реалізації проекту.

Види ризиків, пов'язаних з виконанням інвестиційних проектів. Ризики, що піддаються управлінню на фазі реалізації проекту.

Технологічні, фінансові, кадрові ризики. Комп'ютерна підтримка методів їх мінімізації в процесі планування і подолання в процесі реалізації проекту. Підтримка аналізу ризиків в програмі OpenPlan.

Вибір стратегії управління ризиками залежно від обставин, пов'язаних з конкретним проектом. Теоретико-ігрове трактування стратегій управління ризиками. Комп'ютерна підтримка управління ризиками.

Комп'ютерна підтримка ухвалення рішень з приводу управління відповідальністю, пов'язаною з ризиками.

Ризики управління проектами, специфічні для комп'ютерних технологій. Досвід і прийоми їх зниження.

Комп'ютерна підтримка складання плану виконання проекту.

Вимоги до плану виконання проекту.

Технологічний процес планування. Компроміс між тривалістю інвестиційної фази і потребою в ресурсах. Методи логічного контролю коректності плану і їх реалізація в умовах застосування комп'ютерних технологій.

Технологічні рішення по підтримці процесу розробки мережевого плану.

Документування мережевого плану і його відображення у формі графіка Ганта.

Підтримка взаємодії менеджера проекту з керівниками і фахівцями засобами технології EPM.

Комп'ютерна підтримка виконання мережевого плану.

Зміст діяльності менеджера проекту по виконанню мережевого плану, основні напрями її автоматизації.

Узгодження і затвердження мережевого плану. Забезпечуючі підсистеми задоволення інформаційної потреби учасників процесу узгодження і затвердження мережевого плану.

Доведення завдань до виконавців, контроль виконання, контроль якості виконання в умовах технології EPM.

Логістичний, фінансовий і кадровий аспекти управління проектами, їх реалізація в умовах EPM.

Моніторинг виконання проекту.

Цілі і зміст технологічного процесу моніторингу. Перегляд плану з урахуванням фактичної ситуації. Пошук резервів. Оперативне управління ресурсами.

Інтерфейсні і технологічні рішення підтримки моніторингу. Досвід і прийоми мінімізації потоку даних моніторингу. Раціоналізація процесу моніторингу, роль внутрішньофірмових і міжнародних стандартів управління проектами у

вдосконаленні процесу моніторингу.

Взаємодія менеджерів різного рівня в процесі моніторингу проекту і оперативного перегляду плану.

Організаційні аспекти управління проектом з використанням комп'ютерних технологій.

Технологічна і організаційна підтримка колективного управління проектом і робочих груп менеджерів в умовах обчислювальної мережі. Система індивідуальної відповідальності в робочих групах менеджерів.

Організація взаємодії між функціональною і забезпечуючою підсистемами автоматизованої системи управління проектами.

Пошук резервів вдосконалення проекту за допомогою його інформаційної моделі. Технологічна підтримка нарад і консультацій з питань виділення ресурсів.

Технологічні засоби задоволення інформаційної потреби, що виникає в процесі аналізу і оцінки результатів управління проектом. Банки проектів, їх актуалізація, супровід і використання. Комерційне використання банків проектів і його технологічна підтримка в умовах глобальних обчислювальних мереж.

РОЗДІЛ 2.4. „МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕНИХ ХАРАКТЕРИСТИК В ЕКОНОМІЦІ”

Методологічні аспекти системного аналізу економіки.

Предмет, основні цілі і завдання системного аналізу. Передумови виникнення системного аналізу. Області застосування системного аналізу. Особливості системного підходу до рішення задач управління. Математичне моделювання економічних систем і явищ. Види і приклади економічних завдань оптимізації і управління. Проблеми узгодження цілей і оцінки зв'язків в системі.

Основні поняття і принципи синергетики.

Криза економічної теорії. Синергетика як нова парадигма економічної науки. Історія розвитку і основоположні досягнення. Концепція самоорганізації систем. Категоріальний апарат синергетики. Методи синергетики. Синергетичний стиль мислення в економіці. Економічна інтерпретація формальних властивостей моделей.

Фазові портрети і нерухомі крапки.

Поняття диссипативної структури і приклади її освіти. Фазові портрети. Фазові портрети в одновимірному просторі. Фазові портрети в двовимірному просторі. Поняття нерухомої крапки. Стійкість нерухомих крапок. Класифікація нерухомих крапок на прямій. Типи нерухомих крапок на площині. Приклади аналізу економічних процесів. Модель стійкості економічної системи змішаного типу.

Нелінійних системи. Лінеаризація нелінійних систем.

Проблеми дослідження нелінійних систем. Лінеаризація нелінійних систем. Приклад Пуанкаре. Приклади аналізу економічного процесу. Граничні цикли в нелінійних системах. Використання теореми Пуанкаре і знаходження граничного циклу. Поняття структурної стійкості коливань. Соціально - економічні системи як складні динамічні системи з різними видами стійкості.

Основи теорії катастроф.

Поняття особливості, біфуркациі і катастрофи. Теорія особливостей Уїтні, машина катастроф. Види біфуркаций. Алгоритми виникнення катастроф. Критерії, альтернативи і методи їх порівняння в теорії катастроф. Приклади виникнення катастроф в соціально - економічних системах.

Біфуркації в нелінійних системах.

Поняття біфуркациі. Біфуркації типу сідло - вузол (одновимірний і двовимірний випадки). Приклади аналізу економічного процесу. Модель економічного процесу з двома біфуркациямі типу сідло - вузол. Біфуркація народження двох граничних циклів. Біфуркація Андронова - Хопфа. Модель «брюсселятор». Просторова самоорганізація. Біфуркація народження двовимірного тора з граничного циклу в тривимірному фазовому просторі.

Дивні аттрактори.

Поняття дивного аттрактора. Система Лоренца: дослідження типу нерухомих крапок; еволюція режимів руху - зародження метастабільного хаосу, - поява і фазовий портрет аттрактора Лоренца. Порядок і хаос в одновимірних відображеннях. Біфуркації подвоєння періоду. Теорія універсальності Фейгенбаума.

Дослідження економічних систем з пониженням їх розмірності. Показники Ляпунова.

Методи пониження розмірності системи. Параметри порядку і принцип підпорядкування. Відображення Пуанкаре і його властивості. Перехід до хаосу в моделі Ресслера. Сценарій утворення дивного аттрактора. Показники Ляпунова. Ентропія Колмогорова - Синая. Визначення показників Ляпунова. Зв'язок показників Ляпунова з різними видами аттракторов.

Синергетична модель стійкості середньої фірми.

Стійкість середньої фірми: наближення двох параметрів, математична модель, синергетичний аналіз. Стійкість середньої фірми: наближення трьох параметрів, математична модель, синергетичний аналіз. Економічні результати системного аналізу стійкості середньої фірми.

Розділ 2.5. **„МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ”**

Вступ. Предмет трансформаційної економіки.

Процес економічних трансформацій. Цілі і завдання переходу від «плану» до «ринку». Програми реформ. Вашингтонський і Пост-вашингтонській консенсус.

Теоретичні підходи до аналізу перехідних економік. Неокласика і посткейнсианство: спроби і невдачі первинних «теорій перехідної економіки». Інституційні і структурні проблеми перехідних економік.

Методологічні проблеми дослідження перехідної економіки.

Основні ідеї і принципи неокласичного і неокейнсианського аналізу проблем перехідної економіки. Альтернативні методологічні підходи до дослідження перехідної економіки: еволюціонізм (Дж. Стиглиц), системний підхід (Я .Корнаи), інституціоналізм (Д. Норт) і структуралізм. Ідеї і принципи структуралістського

аналізу економічних систем. Типологія макроекономічних структур. Структуралістські моделі приватної і загальної мікро- і макроекономічної рівноваги. Структурний аналіз нерівноважних макроекономічних систем. Перехідна економіка як нерівноважна біполярна макроструктура.

Основні факти і гіпотези про механізми трансформації.
Особливості переходу від планової до ринкової економіки. Динаміка агрегованого випуску, промислового виробництва, інвестицій, зайнятості і продуктивності праці. Еволюція агрегованого попиту, державних витрат, дефіциту бюджету, чистого експорту.
Порівняльний аналіз фактів про перехідні економіки Центральної і Східної Європи, Росії і країн СНД.
Базисні гіпотези про механізми економічної трансформації: реаллокация ресурсів, дезорганізація економічного мікросередовища, реструктуризація виробництва.
Процес реаллокациі ресурсів в перехідних економіках. Двохсекторні моделі перехідних економік. Модель О. Бланшара: взаємозв'язок динаміки приватного і державного сектора, зайнятості і бюджетного дефіциту. Інтерпретація U-образного патерну динаміки агрегованого випуску, промислового виробництва і інвестицій на основі двохсекторних моделей.
Дезорганізація мікроекономічного середовища в перехідних економіках. Нерівноважні математичні моделі процесів дезорганізації. Аналіз впливу процесу дезорганізації на макроекономічну динаміку.
Реструктуризація підприємств. Процес приватизації в перехідних економіках Центральної і Східної Європи. Російська приватизація 1992-1997. Математичні моделі приватизаційних процесів.

Проблеми макроекономічної політики в перехідних економіках.
Еволюція макросередовища в перехідних економіках. Макроекономічна політика перехідного періоду. «Шокова терапія» і «градуалізм». Модель політики «шокової терапії» Берга-Сакса.
Порівняльний аналіз різних варіантів макроекономічної політики в перехідних економіках. Модель «трансформаційної ренти» А. Ослунда.
Бюджетна політика в перехідних економіках. “М'яке бюджетне обмеження”, субсидії і неплатежі. Динаміка державного боргу в перехідних економіках.
Кредитно-грошова політика в перехідних економіках. Дилема “жорсткої” і “м'якої” монетарної політики. Процес долларізациі в перехідних економіках; його вплив на темп економічних реформ. Валютна політика і процес долларізациї. Режими обмінного курсу в перехідних економіках; їх вплив на динаміку зовнішньої торгівлі і макроекономічний розвиток.

Моделі динаміки реального сектора.
Основні проблеми реального сектора перехідних економік: транформаціний спад, інвестиційна криза, структурні диспропорції, відкладені структурні реформи.
Моделі реформ в реальному секторі перехідної економіки: «польська» модель (P-model), для якої істотний розгляд взаємозв'язків сектора нового приватного бізнесу

з сектором державних підприємств, що реструктуруються ; «російська» модель (R-model), для якої істотний розгляд взаємозв'язків експортно-орієнтованого і внутрішньо-орієнтованого сектора; «китайська» модель (C-model), що є прототипом градуальной політики реформ в перехідній економіці.

Мультисекторна макроекономічна модель “R”-економики: взаємозв'язок сектора природних монополій, експорт-орієнтірованного, внутрішньо-орієнтованого сектора. Цінові диспропорції у сфері виробництва. Немонетарні чинники інфляції в “R”-економиках. Макроекономічні чинники зростання виробництва в економіках “R”. «Голландська хвороба» і структурні реформи в “R”-економиках. Проблема неплатежів і бартеру в економіці “R”: макроекономічний аналіз.

Інвестиційна криза в перехідних економіках: макроекономічні механізми і чинники. Перехід до інвестиційного зростання і оновлення основного капіталу реального сектора: аналіз макроекономічних передумов на основі мультисекторных моделей.

Моделі еволюції кредитно-грошової системи

Взаємозв'язок динаміки грошової маси, обмінного курсу і інфляції в перехідних економіках. Рівняння попиту на гроші: відмінності для ринкової і перехідної економіки. Модель процесу долларізациі в перехідній економіці.

Політика реального обмінного курсу в перехідних економіках. ППС і обмінний курс. Вплив курсової динаміки на інфляцію і економічне зростання.

Еволюція банківської системи в перехідних економіках. Чинники, що визначають динаміку банківських депозитів і кредитів.: макроекономічний аналіз. Структурні реформи в банківській системі.

Держава в перехідній економіці

Роль держави в економічних реформах. «Розмір уряду», структурні реформи і лібералізація економіки.

Аналіз динаміки бази оподаткування, доходів і витрат державного бюджету в перехідних економіках на основі мультисекторных макроекономічних моделей.

«Розмір уряду» і економічне зростання: макроекономічний аналіз проблеми на основі мультисекторної моделі.

Ринок праці і соціальна сфера в перехідних економіках

Динаміка зайнятості і попиту на працю в перехідний період. «Польська» модель еволюції ринку праці. «Російська модель» ринку праці: основні відмітні ознаки, взаємозв'язок з динамікою виробництва, базовими макроекономічними параметрами.

Динаміка доходів, витрат і заощаджень населення в процесі економічних реформ. Поглиблення соціальної диференціації по доходах. Особливості поведінки домогосподарств в період реформ. Чинники, що визначають динаміку споживання і заощаджень. Проблема тезаврації заощаджень в умовах високої інфляції. Інвестиції і заощадження в перехідних економіках: соціальний аспект.

Роль соціальних трансфертів в період реформ. Соціальна політика в перехідних економіках. Структурні реформи в соціальній сфері: соціальне страхування, пенсійне забезпечення.

«Тіньовий» сектор в перехідних економіках.

Особливості функціонування «тіньового» сектора в перехідних економіках.

Причини і чинники зростання «тіньового» сектора. «Тіньові» структури торговельно-фінансового посередництва. Неврахований наявний оборот і відхід від податків в Росії. «Тіньові» виробничі структури. Макроекономічні моделі динаміки «тіньового» сектора в перехідних економіках. Взаємозв'язки «тіньових» і «відкритих» структур. Неплатежі, бартер і «тіньові» операції.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТІВ

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

Від 1-го до 85-го завдання за кожну правильну відповідь нараховується 2 бала.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	86
1	2	44	88
2	4	45	90
3	6	46	92
4	8	47	94
5	10	48	96
6	12	49	98
7	14	50	100
8	16	51	102
9	18	52	104
10	20	53	106
11	22	54	108
12	24	55	110
13	26	56	112
14	28	57	114
15	30	58	116
16	32	59	118
17	34	60	120
18	36	61	122
19	38	62	124
20	40	63	126
21	42	64	128
22	44	65	130

23	46	66	132
24	48	67	134
25	50	68	136
26	52	69	138
27	54	70	140
28	56	71	142
29	58	72	144
30	60	73	146
31	62	74	148
32	64	75	150
33	66	76	152
34	68	77	154
35	70	78	156
36	72	79	158
37	74	80	160
38	76	81	162
39	78	82	164
40	80	83	166
41	82	84	168
42	84	85	170

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 6 бала в залежності від повноти відповіді.

4,6 – 6 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

3,1 – 4,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

1,6 – 3 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

0 – 1,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 тестів відкритого типу вступник може набрати від 0 до 30 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО = ЗТ + ВТ},$$

де **ЗТ** – бали за виконання тестів закритого типу (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання тестів відкритого типу (від 86-го до 90-го).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баумоль У. Чего не знал Альфред Маршалл: вклад XX столетия в экономическую теорию // Вопросы экономики. 2001. №2.
2. Локк Д. Основы управления проектами: [пер. с англ.]. - М. : НІРРО, 2004. - 239 с.
3. Светлов Н.М., Светлова Г.Н. Информационные технологии управления проектами. М.: ЦОП ФГОУ ВПО РГАУ-МСХА им. К.А. Тимирязева, 2006. - 148 с.
4. Управление проектами: стандарты, методы, опыт / Товб А.С., Ципес Г.Л. М.: ЗАО Олимп-Бизнес, 2003. — 239 с.
5. Хакен Г. Синергетика. - М.: Мир, 1989.
6. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа:учебник. М.:Финансы и статистика, 2002.
7. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом.-М.:Финансы и статистика, 1995.
8. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства.-К.: Либідь, 2002.-384 с.
9. Бизнес-план инвестиционного проекта. Практическое пособие / Под ред. Иванниковой И.А. М.: "Экспертное бюро-М", 1997.
10. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами.- Киев: ИТЕМлтд, АДЕФ-Украина, 1996.-534с.
11. Бланк И.А. Управление денежными потоками.-К.: Ника-Центр.Эльга.2002.
12. Бланк И.А. Управление прибылью.-К.: Ника-Центр: Эльга, 2002.